

ФАКУЛЬТЕТ РОМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

Кафедра іспанської і новогрецької філології
та перекладу

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	іспанської і новогрецької філології та перекладу
Факультет	романської філології і перекладу
Викладач	ДАНИЛИЧ Валентина Стефанівна, професор
Статус дисципліни³	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр⁴	4 курс, 7 семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 годин
Мова викладання	іспанська/українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	<p>Завданнями навчальної дисципліни є формування та поглиблення таких знань, вмінь та навичок студентів:</p> <ul style="list-style-type: none">– розуміння та адекватне вживання метамовного інструментарію, що пов'язаний з вченням про лексико-семантичне значення слова;– проведення лексико-семантичного аналізу, а також синтезу мовних змін з огляду на розвиток суспільства, розуміння процесу взаємодії соціальних та мовних факторів, утворення нових терміносистем у результаті розвитку науки й техніки;– здійснення лінгвістично грамотної

¹ Поряд з логотипом КНЛУ рекомендується вставляти логотип факультету.

² Спеціальність / спеціалізація / ОП зазначаються за наявності.

³ Обрати з: а) вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки; б) дисципліна вільного вибору студента; в) дисципліна українознавчого спрямування.

⁴ Крім дисциплін вільного вибору студентів.

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Слово і контекст в теорії та практиці
перекладу»

Спеціальність²: В11 Філологія

Спеціалізація: В11. 041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітня програма: Англійська мова і друга іноземна мова: усний і письмовий переклад у бізнес-комунікації

інтерпретації, зокрема лексико-стилістичних засобів, та глибокого осмислення текстів, що вивчаються;

– використання знань із семантики / семасіології у самостійних наукових дослідженнях;

– застосування набутих знань у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, наукові публікації) у галузі сучасних лінгвістичних студій.

Предметом навчальної дисципліни є основи системних теоретико-методологічних і практичних знань у галузі семантики та лексикології. Відбувається засвоєння студентами знань про основні наукові поняття семантики та лексикології; її зв'язок з іншими дисциплінами; систематизується інформація про типи значення слова, етимологічний склад іспанської мови, шляхи збагачення словникового складу, лексико-семантичні зв'язки слів в перекладацькому аспекті.

Важливе місце у викладанні даної дисципліни відводиться тому, щоб навчити студентів пояснювати механізми семантичної деривації значення, спираючись на відповідні моделі; характеризувати семантичну структуру лексем та фразеологічних одиниць з урахуванням їхніх прямих та переносних значень, етимології, аналізувати тексти, застосовуючи набуті теоретичні знання.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у процесі вивчення десяти відповідних тем: 1. Семантика як наука, термінологічний апарат семантики, основні напрямки розвитку семантики та методи наукових досліджень у семантиці. 2. Слово, значення, поняття. Типи лексичного значення слова, семантична структура слова та її розвиток. 3. Основні моделі семантичних змін у сучасній іспанській лексиці. 4. Метафоризація як базова модель семантичних змін. 5. Метонімізація значення лексичних одиниць; типи метонімічного переносу. 6. Інші типи лексико-семантичних змін, що призводять до звуження / розширення значення лексеми, семантичного зсуву, поліпшення або погіршення значення. 7. Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. 8. Семантична структура багатозначного слова. 9. Семантика тропів і стилістичних фігур. 10. Визначення продуктивних моделей семантичних змін, спираючись на аналіз словникового запасу іспанської мови. Робоча програма передбачає послідовне докладне вивчення слова як основної одиниці іспанської мови, а саме, основних типів лексичних значень слів, їх структурно-семантичних розрядів. морфологія, 3. Фразеологія іспанської мови.

Мета вивчення дисципліни
(Чому це цікаво й потрібно вивчати?)

Метою навчальної дисципліни «Слово і контекст в теорії та практиці перекладу» полягає у ознайомленні студентів-філологів з основами наукових досліджень основних тенденцій формування семантичних змін в сучасній іспанській мові, засвоєнні основних понять семантики як мовознавчої дисципліни, яка має тісні зв'язки з іншими лінгвістичними дисциплінами для

	подальшого застосування набутих знань в практичній діяльності у сфері своєї майбутньої спеціальності.
<p>Результати навчання <i>(Чому я навчуся на цій дисципліні?)</i></p>	<p>Знати базові поняття лінгвістики тексту, рівні нагромадження та актуалізації інформації в тексті, прагматичні одиниці тексту як надфразової комунікативної одиниці, особливості композиції художнього тексту, мовностилістичні засоби та прийоми, що застосовуються для досягнення образності художнього тексту.</p> <p>Знати основні лексикологічні явища та закономірності, а також специфіку процесу номінації в іспанській мові.</p> <p>Розрізняти семасіологічний та ономасіологічний підходи до вивчення лексики.</p> <p>Вміти визначати тип та засоби номінації лексем іспанської мови, робити лексичний аналіз тексту, з урахуванням морфемної структури тексту.</p> <p>Вміти визначати прямі і непрямі мовленнєві акти.</p> <p>Розуміти специфіку їх перекладу</p> <p>Вміти відбирати певні мовні і мовленнєві засоби (морфо-граматичні, лексичні, стилістичні, синтаксичні, прагматичні), які є оптимальними при перекладі</p> <p>Вміти застосовувати набуті знання міжкультурної комунікації у процесі усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі.</p>
<p>Компетентності⁵ <i>(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)</i></p>	<p>Вивчення дисципліни сприяє формуванню таких загальних компетентностей:</p> <p>ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 14. Здатність до здійснення політкоректної та етичної комунікації іноземною мовою з представниками різних соціальних груп та національних культур, усвідомлюючи та поважаючи феномен мультикультурності як важливої ознаки сучасного світу.</p> <p>ЗК 16. Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії та прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.</p> <p>Курс спрямований на формування фахових компетентностей:</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).</p>

⁵ Формуються у термінах знань / умінь / навичок / комунікації / автономності або в описі набутих м'яких навичок.

	<p>ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.</p> <p>ФК 13. <i>Здатність сприймати українськомовний та іншомовний (з англійської мови та другої іноземної мови) текст на слух з урахуванням можливих труднощів розуміння усного мовлення (швидкий темп мовлення; фонетичні особливості мовлення, зокрема акценти, притаманні носіям різних варіантів мови, або особам, які не є носіями мови; лексичні та синтаксичні лакуни в повідомленнях тощо) для здійснення усного послідовного перекладу ділових переговорів і конференцій, синхронного перекладу з англійської мови.</i></p> <p>ФК 14. <i>Знання норм і правил увічливого спілкування в аспекті “чужої” (англомовної) культури, уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови, володіти знаннями про мовні реалії у нерозривному зв'язку з фоновими або екстралінгвістичними знаннями з різних історичних, національно-етнічних, соціально-політичних та культурних аспектів життя країн, мова яких вивчається.</i></p>
<p>Види занять і їхній розподіл за годинами</p>	<p>3 кредити ЄКТС; 90 годин, у тому числі: лекції – не передбачено семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 30 годин самостійна робота – 60 годин</p>
<p>Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Змістовний модуль 1 Слово та контекст у сучасних перекладознавчих студіях</p> <p>Тема 1. Семантика як наука, термінологічний апарат семантики, основні напрямки розвитку семантики та методи наукових досліджень у семантиці. Семантична структура слова та її розвиток. Слово, значення,</p>

поняття. Типи лексичного значення та семантичної структури слова. Семантичні зміни.
 Тема 2. Основні моделі семантичних змін у сучасній іспанській лексиці. Метафоризація як базова модель семантичних змін.
 Тема 3. Метонімізація значення лексичних одиниць; типи метонімічного переносу. Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. Інші типи лексико-семантичних змін, що призводять до звуження / розширення значення лексики, семантичного зсуву, поліпшення або погіршення значення.
 Тема 4. Явище полісемії як результат лексико-семантичних змін у значенні слів. Семантична структура багатозначного слова.
 Тема 5. Семантика тропів і стилістичних фігур. Визначення продуктивних моделей семантичних змін, спираючись на аналіз словникового запасу іспанської мови

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)

Семестрове оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна	25
2.	робота.	25
3.	Самостійна навчальна	50
	робота.	
	Модульна контрольна	
	робота	

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна та самостійна робота) здійснюється за накопичувальною системою, в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».

Контроль виконання аудиторної роботи здійснюється у вигляді опитування в усній формі, яке проводиться на кожному практичному занятті та включає в себе відповідь на теоретичне питання з лекційного курсу та здійснення перекладу запропонованих текстів з іспанської мови на українську і навпаки з тематики, що вивчалась протягом курсу. Завдання самостійної роботи виконуються в письмовій формі. Однією з форм самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань з перекладу текстів.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	<i>Зміст відповіді:</i> демонстрація повного розуміння та чітке визначення лінгвістичних термінів, компетентне визначення теоретичних засад та різних підходів до мовних явищ; вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості

	лінгвістичних концепцій та здатність навести доречні приклади. <i>Форма відповіді:</i> коректна лексико-граматична та інформаційна презентація тексту, вільне володіння лінгвістичною термінологією, зв'язність та логічне послідовне викладення матеріалу з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями. Виконане студентом практичне завдання відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.
4 «добре»	Відповідь повна, зрозуміло викладена, однак містить неповну ілюстрацію понять, невдалі приклади, зайву інформацію. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилки. Виконане студентом практичне завдання відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.
3 «задовільно»	Відповідь є правильною по суті, однак неповною (через відсутність пояснень, прикладів). Допускається 6-8 мовних помилок. Виконане студентом практичне завдання частково не відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.
2 «не задовільно»	Відповідь не відображає суті питання, не містить основних термінів та їх визначень, не проілюстрована доречними прикладами, або витлумачена у спотвореній формі. У відповіді студента присутні більше ніж 9 мовних помилок. Виконане студентом практичне завдання не відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

Оцінка «відмінно» («5») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі практичні завдання, передбачені МКР, виконані в повному обсязі. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні матеріалу. Відповіді є змістовними, логічними та чіткими. Мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично правильним. Допускається до 4-х граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 90% – 100% правильно виконаних завдань.

Оцінка «добре» («4») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені МКР навчальні практичні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Відповіді на

теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні матеріалу. Відповіді у переважній більшості є змістовними, логічними та чіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично коректним (допускається невиконання 1-2 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 75% – 89% правильно виконаних завдань.

Оцінка «задовільно» («3») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на МКР, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення. Відповіді є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 3-4 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 50% – 74% правильно виконаних завдань.

Оцінка «незадовільно» («2») виставляється, якщо студент не готовий до МКР, не викладає більшої частини програмного матеріалу, неправильно виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Переважна більшість відповідей є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 4-5 вимог до форми). У відповідях студента зафіксовано 12 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок. Менше 49% правильно виконаних завдань.

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР.

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни здійснюється у формі **заліку**

Відмітка про **залік** у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі

ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)

Для успішного засвоєння навчальної дисципліни студентам необхідно знати основні теоретичні засади дослідження функціонально-зabarвленої лексики та сталих виразів в художніх іспанських текстах; предметну область семасіологічних студій і розуміти основні моделі семантичних змін; демонструвати системне знання усіх аспектів теоретичних дисциплін мовознавчого та літературознавчого циклів; володіти граматиною і лексикою іспанської мови на рівні B2. (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання).

Вміти аналізувати тексти іспанською мовою різних літературних жанрів, розпізнавати основні категорії тексту, його композицію та архітектуру, а також текстові стилістичні та функціонально-прагматичні характеристики; аналізувати лексико-семантичні механізми, що призводять до появи нових значень в існуючих лексичних одиницях; використовувати на практиці методи і прийоми лінгвістичного і перекладацького аналізу тексту.

Володіти елементарними навичками застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації; використання інформаційних і комунікаційних технологій, інноваційних методів; здатність до самовдосконалення і креативності; здатність працювати в команді та автономно.

Навчально-методичне й інформаційне забезпечення

Основна література:

1. Космеда, Т. А. (2000). *Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорій оцінки*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
2. Просалова, В. А. (2019). *Інтертекстуальний аналіз: теорія та практика*. Вінниця: Добра книга.

3. Струганець, Л. В. (2018). *Лексика на перетині наукових парадигм*. Тернопіль: Осадца Ю. В.
4. Ткаченко, А. О. (1997). *Мистецтво слова*. Київ: Правда Ярославичів.
5. Черевченко, О. М. (2019). *Особливості аналізу літературно-художнього тексту класичної та некласичної структури*. Умань: ВПЦ «Візаві».
6. Peragón López, Clara Eugenia. (2011). *Los textos literarios más que un recurso: análisis de materiales recientes para la enseñanza de la literatura a extranjeros*.
7. Sacado de <https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:b60da9f2-efec-4356-aa14-6b4a4565b07c/2011-bv-12-15peragon-pdf.pdf>

Допоміжна

1. Бохун, Н. В. (2007). *Лінгвостилістичні засоби створення портрета персонажа в іспанській художній літературі XIX-XX ст.: Дис. ... канд. філол. наук: КНЛУ, Київ*.
2. Голянич, М. І, Стефурак Р.І., & Бабій І.О. (2011). *Словник лінгвістичних термінів*. Івано-Франківськ: Сімик.
3. Дейна, Л.О. (2014). До проблеми класифікації оцінних значень. *Філологічні науки*, 16, 108-116.
4. Обухова, В. Л. (2007). Специфіка молодіжного жаргону: комунікативний аспект. *Гуманітарні науки: Науко-практичний журнал*, 1, 141-144.
5. Третяк, Н.В. (2017). Лексико-семантичні засоби зниження мови і стилю в друкованих ЗМІ. *Лінгвостилістичні студії*, 6, 183-188.
6. Chumaceiro, Irma. (2001). *Estudio lingüístico del texto literario*. Sacado de <https://www.redalyc.org/pdf/347/34702005.pdf>.
7. Loureda, Oscar & Schrott Angela. (2021). *Manual de lingüística de hablar*. Berlin: De Gruiter.
8. Marimón Llorca, Carmen. (2008). *Análisis de textos en español*. Sacado de https://www.e-buc.com/portades/9788497170741_L33_23.pdf.
9. Olalla C. (2017). *Manual para comentar textos literarios y lingüísticos*. Málaga: Mix Artropos.
10. Ridruego, Emilio. (2019). *Manual de lingüística española*. Berlin: De Gruiter.
11. Tango Oller Virginia María. (2018). *La clasificación léxica en campos semánticos: necesidades*. Alicante: Universidad de Alicante. https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/aepe/pdf/revista_01_01_2018/revista_01_01_2018_32.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- <https://www.rae.es/>
- www.cervantes.es/
- <http://www.elpais.com/>
- <http://www.elmundo.es/>
- <http://biglib.com.ua>
- <http://www.elcastellano.org>
- <https://www.rincondelvago.com/>

	https://www.coloquial.es/ http://www.spain.sc/ https://www.spain.info/es/sobre_espanha https://es.wikipedia.org/ https://www.academia.edu/ https://www.educacionyfp.gob.es/reinounido/publicaciones-materiales/material-didactico.html
Форми і способи поточного та семестрового контролю	<p>– семестрове оцінювання:</p> <p>1) усне опитування; 2) здійснення перекладу запропонованих текстів; 4) виконання індивідуальних завдань з тематики, відведеної на самостійне опрацювання.</p> <p>– підсумкове оцінювання: <u>залік</u></p> <p>– умови допуску до семестрового заліку:</p> <p>1) виконання МКР з дисципліни; 2) відпрацювання пропущених занять.</p>

Затверджено на засіданні кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу, протокол № 15 від «21» червня 2024 р.

Завідувачка кафедри Олена ЗАЛІСНОВА

Перезатверджено на засіданні кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу, протокол № 8 від «20» березня 2025 р

Завідувачка кафедри Олена ЗАЛІСНОВА

Перезатверджено на засіданні кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу, протокол № 10 від «30» березня 2026 р

Завідувачка кафедри Олена ЗАЛІСНОВА

Примітка: форма силабусу може змінюватися / коригуватися залежно від потреб опису конкретної дисципліни (наприклад, можна вставляти табличний матеріал для опису окремих позицій).